



Sammanfattning ändringar av insatskatalog

Inledningen

Inledningen har uppdaterats för att vara tydligare. Den beskriver nu klart att insatser utan biståndsbeslut bygger på 11 kap. 5 § SoL och att de är tids- och omfattningsbegränsade. Inledningen klargör skillnaderna mellan rådgivning, kortvarigt stöd och mer organiserade stödinsatser. Den förklarar också att dokumentationskraven varierar beroende på insats och var de regleras. Slutligen breddar inledningen syftet med katalogen, så att den inte bara listar insatser utan även fungerar som ett styrande och vägledande dokument.

Gammal struktur i insatskatalogen (översikt)

- Icke behovsprövade insatser
- Behovsprövade insatser
- Övriga verksamheter inom socialförvaltningen

Ny struktur i insatskatalogen (tydligt definierad i inledningen)

Insatskatalogen är nu indelad i fem kapitel:

1. Insatser utan biståndsbeslut
2. Insatser med biståndsbeslut
3. Metoder i genomförandet av insatser
4. Insatser genom samverkan och samverkansformer
5. Insatser av övriga verksamheter inom socialförvaltningen

Syftet med den nya strukturen är att tydligare skilja mellan olika typer av insatser, metoder och samverkansformer samt att skapa en mer lättöverskådlig katalog.

Metoder i genomförandet av insatser

Flera metoder som tidigare låg listade som insatser, både som icke behovsprövade och behovsprövade, har nu flyttats till ett eget kapitel. Metoderna är inte beslutade som insatser i sig, utan kan användas i både insatser utan biståndsbeslut och insatser med biståndsbeslut, utifrån verksamhetens kompetens och uppdrag. Denna uppdelning gör det tydligare vilka metoder som finns inom öppenvården och hur de kan användas i olika sammanhang. Tidigare var exempelvis RePulse beslutad som en icke behovsprövad insats. I reviderade version, är det inte en insats som är beslutad som icke behovsprövad, utan är en metod som kan användas både i behovsprövade insatser som i icke behovsprövad insats.

Insatser genom samverkan och samverkansformer

I samband med revideringen av insatskatalogen har en genomgång gjorts av de insatser som tidigare beslutats som icke behovsprövade enligt 11 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:400). Genomgången har utgått från ny socialtjänstlag, Socialstyrelsens meddelandeblad, omvärldsbevakning samt hur respektive insats är organiserad och erbjuds i praktiken i Lekebergs kommun.



I Socialstyrelsens meddelandeblad framgår att insatser som får erbjudas utan individuell behovsprövning kan vara både allmänt inriktade och individuellt inriktade. I genomgången har därför inte målgruppens storlek eller om en verksamhet är öppen för alla varit avgörande. Bedömningen har i stället utgått från om verksamheten i praktiken erbjuds som en insats enligt socialtjänstlagen som socialnämnden tillhandahåller, eller om den utgör generell verksamhet, samverkan eller verksamhet där ansvar och genomförande delas med andra huvudmän.

Genomgången visar att insatserna i kapitlet *Insatser genom samverkan och samverkansformer* huvudsakligen består av samverkansarenor, gemensamma arbetssätt, förebyggande verksamhet i samverkan eller verksamheter där annan huvudman, såsom region eller skola, har ett helt eller delat ansvar med socialnämnden. Insatserna erbjuds därmed inte som avgränsade insatser enligt socialtjänstlagen som socialnämnden tillhandahåller utan individuell behovsprövning. Mot denna bakgrund bedöms dessa insatser inte uppfylla förutsättningarna för att fortsatt klassificeras som icke behovsprövade insatser enligt 11 kap. 5 § socialtjänstlagen. Samtliga insatser som sker i samverkan har därför samlats under ett eget kapitel i den reviderade insatskatalogen. Ändringen innebär inte att insatserna upphör eller förändras i innehåll, utan syftar till att tydliggöra rättslig grund, ansvarsfördelning och korrekt tillämpning av lagstiftningen i insatskatalogen. Insatserna klassificeras därmed inte som icke behovsprövade insatser enligt 11 kap. 5 § socialtjänstlagen.

Insatser av övriga verksamheter inom socialförvaltningen

Detta kapitel motsvarar det tidigare avsnittet om övriga verksamheter inom socialförvaltningen och är i sak oförändrat. Det avser fortsatt insatser som ges av arbetsmarknads- och integrationsenheten (AMI). Är bara rubriken som ändrats.

Insatser med biståndsbeslut

I kapitlet "insatser med biståndsbeslut" har metoder flyttats till ett eget kapitel.

Insatsen intensiv hemmabaserad familjebehandling har förtydligats, då den inte utförs i egen regi utan är en omfattande insats som kräver särskild utbildning och vid behov köps in från extern aktör. Insats föräldrastöd/familjebehandling har förtydligats om att det genomförs av öppenvården och att metoder i eget kapitel kan användas. Tidigare insats "dödsbo", har tagits bort då det inte är en insats, utan administrativ handläggning som sker i en utredning. Insatsen "Behandling vid skadligt bruk och beroende – öppenvård" samt "Psykosocialt stöd vid våld i nära relation – öppenvården" har lagts tills som insatser i kapitlet.

Insatser utan biståndsbeslut

Kapitlet "insatser utan biståndsbeslut" motsvarar tidigare icke behovsprövade insatser. Följande förändringar har gjorts:

- Det framgår under huvudrubrik att "*Insatserna i detta kapitel ges utan individuell behovsprövning enligt 11 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:400)*". Detta för att förtydliga att det är dem insatserna i katalogen som nämnden beslutat som icke behovsprövade.
- Föräldraskapsstöd och barngrupper har paketerats tydligare under egna huvudrubriker, där universellt och riktat föräldraskapsstöd i grupp samt barngrupper samlas.
- Den tidigare insatsen råd och stöd har omarbetats. I den nya versionen särskiljs rådgivning som egen insats, med en maxgräns om 5 samtal och dokumentation enligt 14 kap. 4 § SoL.



Stödtelefon ingår nu i rådgivning och beskrivs inte längre som en separat insats. Stödinsatser separeras från rådgivning, med dokumentation enligt 14:3 SoL, utan undantag, och maxgräns på tre månader. Dvs. utöver rådgivning har nya icke behovsprövade stödinsatser tydliggjorts och presenterats: familjestöd 0–18 år samt stöd till vuxna från 18 år. Dessa är stödinsatser som kan ges när behovet är större än vad rådgivning kan tillgodose. Stödinsatserna ges utan biståndsbeslut under maximalt tre månader.

Rådgivning har därmed tydliggjorts som en kortvarig lågtröskelverksamhet som kan ges anonymt och avgränsats till högst fem samtal, med begränsad dokumentation enligt 14 kap. 4 § SoL. På detta sätt möjliggörs snabb och anonym hjälp utan biståndsbeslut genom rådgivning.

Individuellt inriktade stödinsatser, såsom familjestöd 0–18 år och stöd till vuxna, riktar sig till identifierbara barn, familjer och vuxna och rör personliga förhållanden där det finns behov av strukturerad dokumentation under insatsens genomförande. På detta sätt kan även lättillgängliga stödinsatser utan biståndsbeslut erbjudas, men med dokumentation av personliga förhållanden när insatsens karaktär kräver det.

Om en person exempelvis vänder sig till öppenvården och önskar vara anonym kan denne tas emot inom ramen för rådgivning, upp till 5 samtal. Om behovet därefter bedöms vara mer omfattande finns två alternativ: antingen motivera personen att ansöka om stöd genom biståndsbeslut, eller erbjuda stödinsatser utan biståndsbeslut under en begränsad tid om högst 12 tillfällen. Detta ligger i linje med den nya socialtjänstlagens intentioner om tidiga och lätt tillgängliga insatser.

Genom denna ordning / upplägg, ökar möjligheten för medborgare att få stöd utan att genomgå en formell utredning, men i begränsad omfattning. Kvarstår behovet efter 12 tillfällen kan det antas att behovet är av sådan karaktär att biståndsbeslut är nödvändigt, där insatsen behöver följas upp regelbundet och på längre sikt. På så sätt möjliggörs tidigt och lättillgängligt stöd där vi sänkt trösklarna, samtidigt som socialnämndens ansvar för myndighetsutövning och uppföljning av långsiktiga insatser upprätthålls och ej åsidosätts.

Ändrade dokumentationskrav (paragrafhänvisning har ändrats)

Samarbetssamtal

Tidigare:

Dokumentation skulle ske enligt 14 kap. 3 § SoL.

Nya:

Dokumentationskravet undantas enligt 14 kap. 5 § SoL.

Varför:

Syftet är att skydda den enskildes integritet och undvika onödig registrering av personuppgifter när insatsen ges utan myndighetsutövande beslut. Endast övergripande och avidentifierade uppgifter, exempelvis antal samtal, ska dokumenteras.



Föräldraskapsstöd i grupp (ex. ABC, ABC Tonår, Trygghetscirkeln, FÖS, BIFF, COPE)

Tidigare:

Dokumentation var undantagen enligt 14 kap. 4 § SoL.

Nya:

Undantag från dokumentation regleras enligt 14 kap. 5 § SoL.

Varför:

Föräldraskapsstöd i grupp ges utan biståndsbeslut och omfattas av 11 kap. 5 § SoL. Insatsen är inte rådgivning i den mening som avses i 14 kap. 4 § SoL, utan en strukturerad och återkommande gruppverksamhet med metodstöd.

Dokumentation ska därför undantas enligt 14 kap. 5 § SoL, vilket innebär att enskildas personliga förhållanden inte dokumenteras. Däremot är viss avidentifierad dokumentation på verksamhetsnivå tillåten och nödvändig för uppföljning, kvalitet och ansvarstagande.

Ändringen tydliggör skillnaden mellan rådgivning och organiserade förebyggande insatser och är i linje med gällande lagstiftning och integritetsskydd.

Barngrupp – Hanna och Theo

Tidigare:

Dokumentation var undantagen enligt 14 kap. 4 § SoL.

Nya:

Dokumentation undantas enligt 14 kap. 5 § SoL.

Varför:

Barngruppen ges utan biståndsbeslut enligt 11 kap. 5 § SoL och är en strukturerad förebyggande gruppinsats. Den är inte att betrakta som rådgivning enligt 14 kap. 4 § SoL.

Dokumentation enligt 14 kap. 5 § SoL innebär att barns personliga förhållanden inte dokumenteras, men att avidentifierad dokumentation på verksamhetsnivå kan ske för att följa upp och utveckla verksamheten.

Krisstöd

Tidigare:

Dokumentation undantogs enligt 14 kap. 5 § SoL.

Ingen tydligt angiven maxgräns.

Nya:

Dokumentation undantas enligt 14 kap. 4 § SoL.

Insatsen är begränsad till maximalt 5 samtal.

Varför:

Krisstöd ges utan biståndsbeslut och omfattas av 11 kap. 5 § SoL. Insatsen är av kortvarig och akut karaktär och består av rådgivande och stödjande samtal i en avgränsad situation.

Krisstöd bedöms därför vara rådgivning i juridisk mening, vilket innebär att 14 kap. 4 § SoL är korrekt dokumentationsparagraf. Genom att införa en tydlig maxgräns om 5 samtal klargörs att insatsen är



tillfällig och rådgivande. Ändringen tydliggör gränsdragningen mot mer omfattande stödinsatser och stärker den enskildes integritet genom begränsad dokumentation.

Anhörigstöd (ex. vid skadligt bruk och beroende)

Tidigare:

Dokumentation undantogs enligt 14 kap. 5 § SoL.

Ingen tydlig tidsbegränsning.

Nya:

Dokumentation undantas fortsatt enligt 14 kap. 5 § SoL.

Insatsen är tidsbegränsad till 12 tillfällen.

Varför:

Anhörigstöd vid skadligt bruk och beroende ges utan biståndsbeslut enligt 11 kap. 5 § SoL och innebär stöd över tid till anhöriga i en komplex livssituation.

Insatsen är inte rådgivning i juridisk mening utan en strukturerad stödinsats, vilket gör 14 kap. 5 § SoL till korrekt dokumentationsgrund. Det bedöms fortsatt nödvändigt att undanta dokumentation för att möjliggöra anonymitet.

Tidsbegränsningen om 12 tillfällen tydliggör insatsens förebyggande och stödande karaktär och markerar gränsen mot mer omfattande, behovsprövade insatser.